

ÇALIŞMA KAĞIDI.1

KARAKTERİN OLUŞUMUNDA MEKANIN ETKİSİ

Araştırma sorusu: *Necip Mahfuz'un Midak Sokağı adlı eserinde mekan olgusunun karakter oluşumunda nasıl bir etkisi bulunmaktadır?*

GELİŞME:

Mekan tarih boyunca felsefenin, doğanın ve tabiki de edebiyatın temel yapı taşlarından birisi olagelmıştır. Mekan, üzerine gelişen farklı anlayışların edebiyat içerisindeki temsili, karakterlerin ve doğal olarak olayların yaratılması ve geliştirilmesinde önemli bir yer tutmaktadır. Temsil ettiği metaforik manaların arkasında, çok daha derin anlamların gizli olduğunu söyleyebiliriz. *Midak Sokağı* adlı eserde de yazarın kurguladığı mekan, karakterlerin kişiliklerini yansıtmada önemli bir role sahiptir.

(Bu kısım makalenin argümanıdır. Makalenin tamamında iddia edilen yargının ifadesi söz konusudur. Argümanınız bakış açınızı nasıl ifade ettiğiniz ve belirlediğiniz soruyu kanıt kullanarak nasıl cevapladığınızdır. Çalışmanızın yapısını planlamanıza ve onu desteklemeniz için gereken kanıtları bulmanıza yardımcı olabilir. Bu nedenle okuyucunuzu argümanınız boyunca mantıklı bir şekilde yönlendirin ve okuyucunuzun hangi soruları sorabileceğini düşünün. Bu soruları argümanınızla cevaplayabiliyorsanız, daha ikna edici görünecektir.)

“Bugün öfkemi kontrol edebiliyorum ama onun ıslah olması için hiçbir umut olmadığını görürsem o zaman bu sokağın tamamını ateşe vereceğim(...)” (Midak Sokağı, s. 94)

(Argümanın delillendirildiği kısımdır. Argümanınızın yazınız boyunca geliştirildiğinden ve eklediğiniz her şeyin onunla alakalı olduğundan emin olun. Yazmaya başlamadan önce argümanınızı birkaç kelimeyle özetlemeye çalışın ve çalışmanızı yazarken odak noktası olarak kalmaya devam ettiğinden emin olun. Argümanınızı yapılandırın. Argümanınıza ait kuracağınız yapının sağlam olabilmesi için kanıtlarınızı da gözden geçirin. Kanıtınızın (alıntının) argümanla analitik olarak bağlantılı olduğundan emin olun.)

Kahveci Kirşa'nın karısının bu ifadesinden de anlaşıldığı üzere, eserde geçen sokak, kötülüklerin de kaynağı olarak görülmektedir. Kahveci Kirşa'nın karısı, eşi tarafından aldatıldığını bilmektedir. Eşine karşı öfkesini de sokağa yansıtarak mekan ve karakter arasındaki ilişkiyi gözler önüne sermektedir. Sokağın yok edilmesi, karakterimiz için umutların bittiği bir anda, artık eşinin ıslah olmayacağına ikna olduğunda planlanmaktadır. Karakterimiz böylece mekanın, eşi üzerindeki etkisinin de ortadan kalkacağına inanmaktadır.

(Yazarın sesini işittiğimiz yerdir. Argümanınızı destekleyen yorumların analitik çıkarımlarla birlikte bağlantısal olduğuna emin olun. Güçlü bir sonuç yaratın. Alıntınızı özetlemeyin, sunduğunuz kanıtların iddiamızı nasıl desteklediğini ve her bir noktanın bir bütün olarak argümanınıza katkıda bulunmak için diğerleriyle nasıl çalıştığını göstermek de önemlidir.)

Midak sokağında her şey çok hızlı gelişir. İnsanlar, sevinçle sevinir; hüznün ile üzülür. Sokakta yaşayanların, hepsinin arzu ve ihtirasları vardır. Onlar da her insan gibi; arzularının peşinde, kaderin onlar için ne planladığını bilmeden fırtınalı denizde yalpa yapan gemiler gibi bir o yana, bir bu yana sallanıp dururlar. Yozlaşma, her tarafı kaplamıştır Midak Sokağı'nda. (Ersöz, 2014) Yaşanan her türlü olumsuz durum sokağın kendisiyle var olmaya başlamış ve mekandan bağımsız olarak düşünülemez hale gelmiştir. Odak figür Hamide, yaşanan tüm olumsuzlukların müsebbibi olarak Midak Sokağı'nı görmektedir.

“Merhaba mutluluk sokağı! Senin de, oturanlarının da ömrü uzun olsun. Ne hoş bir görünüm ve ne güzel insanlar! Fırıncı Hüsnüye'yi görüyorum, ocağın karşısında koca bir çuval gibi oturmuş, bir gözü ekmeklerde bir gözü de kocası Cüda'da. Adam çalışıyor, çünkü onun dayacağından korkuyor. Şurada da Kirşa oturuyor, kahveci, başı derin bir uykudaymış gibi bükülmüş, aslında uyuduğu falan yok. Kâmil Amca uyuyor elbette, sineklerde açık bıraktığı tepsideki tatlıların üzerine bir konup bir kalkıyor. Şuraya bak!” (Midak Sokağı, s.34)

(Argümanınız oluştururken farklı kaynaklardan da faydalanabilirsiniz. Direkt bir alıntı yapmak yerine okuduğunuz parçadan anladıklarınızı ifade edeceğiniz bir çıkarım sizin için daha iyi olacaktır. Ama yine de kaynakça belirtmeyi unutmayınız.)

Görüldüğü gibi Hamide, penceresinden baktığı zaman sokakta gördüğü manzaradan hiç hoşnut değildir. Sokağın yoksulluğu, pisliği, içinde yaşayan insanların acınası hallerini hiç sevmemektedir. Hamide içinde bulunduğu durumu “yansıtma savunma mekanizmasıyla” çevresine ve çevresindeki kişilere atfetmiştir. Hamide, kendisinde sakladığı kişilik özelliklerini başka bireylerde görme eğilimindedir. Bu nedenle de yaşadığı her sıkıntıyı içinde bulunduğu sokağa yansıtarak ondan kaçmak istemektedir. Sokaktan ne zaman kurtulsa kendisini daha rahat ve ferahlamış olarak bulacaktır.

“Hiçbir şeye aldırmamaya kararlıydı, Sanadikiye’den Muski Caddesine doğru yöneldi. Arayıcı gözlerden kurtulur kurtulmaz gülümsemeye başladı, güzel gözleri hareketli caddede oradan oraya takılıyordu” (Midak Sokağı, s. 46)

Bu ifadede de görüldüğü gibi Hamide için sıkıntıların ana kaynağı yaşadığı Midak Sokağı’dır. Odak figür olarak Hamide karakterinin kişilik özellikleri içinden bulunduğu mekana göre değişiklikler göstermektedir. Bu nedenle de Necip Mahfuz’un Midak Sokağı adlı eserinde karakterizasyon özelliklerini mekan olgusu içerisinde değerlendirebiliriz.

(Yapılan alıntıların arasındaki analitik bağlantıların güçlü olması gerekmektedir. Araştırma sorusunun çerçevesinde verilen cevap bağlamında düşünerek yazın. Argümanınızı delillendirirken farklı görüş, yöntem ve kaynaklardan faydalanabilirsiniz. Ama bu sizin sesinizi bastırmamalıdır. Bunu yaparken de okuduklarınızdan -yine sizin- anladığınız şekilde yazın. Yorum yaptığınız kısımlardan alıntı yapmamanız beklenmektedir. Bu pasajda, Freud’un Savunma Mekanizmaları’na atıf yaparak mekan ve karakter arasındaki ilişkinin yorumlanmasında bir perspektif oluşturulsa da direkt alıntı yapılacak bir ifadeden kaçınılmıştır.)